

100-plus nieuwsbrief

editie 2 – zomer 2015

VUmc Alzheimercentrum

100-plus onderzoek

Bezoekadres

VUmc Alzheimercentrum
De Boelelaan 1118
1081 HZ Amsterdam

Postadres

VUmc Alzheimercentrum
T.a.v. 100-plus onderzoek
Postbus 7057
1007 MB Amsterdam

T: 020 444 5276

E: 100plus@vumc.nl

W: www.100plus.nl

facebook.com/100PlusOnderzoek

100-plus onderzoek in cijfers

127 honderdplussers

94 vrouwen; **33** mannen

33 bezoeken na 1 jaar
gemiddeld **101,3** jaar oud
... de oudste was **111** jaar!

>42.000 kilometers gereisd

1/3 registratie bij Hersenbank

WIJ BEKIJKEN PER DEELNEMER:

3.000.000.000 datapunten

20.000 genen

5.000 eiwitten in de hersenen

>>we vergelijken deze data
met Alzheimerpatiënten

Voorwoord door Henne Holstege

Het 100-plus onderzoek wordt steeds meer volwassen: met meer dan tien medewerkers zijn we de kinderschoenen echt ontgroeid. Sinds kort hebben wij ook een eigen 100-plus auto waarmee we de deelnemers aan huis bezoeken, en een Facebook-pagina waarop u ons kunt volgen. Waar wij ons bijzonder op verheugen is de **100-plus bijeenkomst** die wij op veler verzoek op **vrijdag 2 oktober** organiseren. U bent die dag van harte welkom in Ouwehands Dierenpark in Rhenen. Met een hapje en een drankje heeft u de unieke gelegenheid om andere honderdplussers ontmoeten. Wij zien erg uit naar deze dag.

Inmiddels doen bijna 130 honderdplussers mee aan het onderzoek. Leuk is dat veel mensen ons meehelpen met speuren naar nieuwe deelnemers: verpleging, kleinkinderen, fysiotherapeuten, burens... We hopen op 500 deelnemers in totaal, dus alle hulp bij het speuren is welkom! De allereerste resultaten zetten wij nu op papier. Net als ik zijn ook andere wetenschappers op zoek naar het geheim van gezond oud worden en wij werken graag met andere onderzoekers samen.

Eén jaar later

Om een goed inzicht te krijgen in het verloop van de geestelijke vermogens bij extreme oude leeftijden, gaan wij graag na 1 jaar opnieuw op bezoek bij onze deelnemers. Helaas heeft niemand het eeuwige leven en komt het voor dat wij na 1 jaar niet meer op bezoek kunnen. Hoewel 'men het met deze leeftijd mag verwachten', raakt het ons toch altijd wanneer een deelnemer overlijdt.

Ik wens u veel leesplezier en
hopelijk tot ziens op 2 oktober!

Hartelijke groet,
Henne Holstege

Oudste Nederlanders doen mee aan het 100-plus onderzoek!

Oudste inwoner van Nederland

Mw. Egbertje Leutscher-de Vries uit Havelte (1902-2014) was met 111 jaar niet alleen twee jaar lang de oudste ingezetene van Nederland, maar zij was ook de oudste deelnemer van het 100-plus onderzoek. Wij hebben Mw. Leutscher meerdere keren thuis bezocht en de betrokkenheid van de familie was erg groot. Op een zomerse dag in 2014 waren we zelfs met een groep van wel 13 personen in de zonnige tuin om met elkaar te praten over het leven van Mw. Leutscher en over het 100-plus onderzoek.

Mw. Leutscher samen met hoogzwangere Henne in 2013.

De oudste man van Nederland

Dhr. Wim Hendriks (1909; 106 jaar) is op dit moment de oudste man van Nederland én de oudste man in het 100-plus onderzoek. Dhr. Hendriks is geboren en getogen in Wanroij, een klein dorp nabij Nijmegen, waar hij altijd boer is geweest. Meneer woont zelfstandig en is zijn hele leven erg sportief geweest. Schaken doet hij nog steeds, en tennissen deed hij tot zijn 95e! Zijn geheim? "Leef met mate, niet extreem"

**Leef met mate,
niet extreem**

Deelnemer in the picture

Mevrouw van de Westelaken-van Luytelaar (105 jaar), opgegroeid in Gestel en Blaarthem (nu Eindhoven), komt uit een groot gezin met negen kinderen. Het gezin is wat betreft erfelijke ouderdom een pareltje: een broer en twee zussen van mevrouw zijn bijna 100 jaar geworden en één zus werd zelfs bijna 108 jaar. Wat zit er toch in

hun genen? Dochter Anneke vult bovendien aan dat haar moeder nooit heeft gesport, niet van gezond eten houdt en jarenlang stevig heeft gerookt. Het voelt als een raadsel. Het huisbezoek verliep met veel lol. Het verslechterde gehoor van mevrouw leidde regelmatig tot hilarische misvattingen tijdens de testjes!

100-plus bijeenkomst

Wij organiseren een 100-plus bijeenkomst!

Een gezellige middag waarop u andere honderdplussers kunt ontmoeten.

Noteert u de datum alvast in uw agenda?

De officiële uitnodiging volgt in augustus.

vrijdag 2 oktober 2015

±13.30-16.30 uur

Ouwehands Dierenpark in Rhenen

Een bijzondere middag speciaal voor u!

Even voorstellen...

Prof. Rozemuller

Professor Annemieke Rozemuller is als neuropatholoog (Vumc) nauw betrokken bij het onderzoek. Wanneer een 100-plus deelnemer die zich geregistreerd heeft bij de Nederlandse Hersenbank overlijdt, wordt hij/zij na overlijden naar het VUmc overgebracht. Annemieke is aldaar verantwoordelijk voor het uitnemen van de hersenen en het bewaren en prepareren van het hersenweefsel. Het weefsel wordt op twee verschillende manieren bewaard: de ene hersenhelft in een speciaal fixeermiddel en de andere helft wordt ingevroren op -80°C . Dit is noodzakelijk zodat we het

weefsel met verschillende methoden kunnen bekijken, om er zo veel mogelijk van te leren. Vervolgens bekijkt Annemieke het hersenweefsel van dichtbij met een speciale microscoop en onderzoekt zij het op tekenen van de ziekte van Alzheimer. Omdat we ook weten hoe hersenweefsel van mensen mét Alzheimer eruit ziet, komen we zo meer te weten hoe het hersenweefsel van geestelijk fitte 100-plussers anders is dan dat van mensen met dementie. En dat zijn hele spannende, unieke bevindingen!

Meer info:
www.hersenbank.nl
www.100plus.nl

Het 100-plus onderzoek en... het laboratorium in Leiden

Het 100-plus onderzoek werkt met verschillende instanties samen. In elke nieuwsbrief vertellen wij u meer over één van deze instanties. In deze editie leest u meer over de samenwerking met het laboratorium van LUMC – Martijn Brugman en Frank Staal.

Martijn Brugman: "In het laboratorium voor Immunohematologie en bloedtransfusie doen wij onder andere onderzoek naar het samenspel tussen de stamcellen die heel het leven lang al het bloed vormen en het immuunsysteem, dat het lichaam tegen infecties maar ook tegen ontspoorde cellen beschermt. Vorig jaar hebben we samen met de onderzoekers van het 100-plus onderzoek het bloed onderzocht van de oudste deelnemster aan het 100-plus onderzoek. We vonden dat deze mevrouw, die geestelijk nog bijzonder fit was, een bloedsysteem had dat maar door een paar stamcellen werd gemaakt. Deze bijzondere observatie spoorde ons aan om beter naar het bloed van ook andere deelnemers te kijken.

We hebben het bloed van de gezonde deelnemers vergeleken met gezonde, maar lang niet zo oude vrijwilligers en zagen dat het immuunsysteem van de 100-plussers zich op een aantal gebieden gedraagt zoals dat ook in zeer oude muizen is gezien. Dus: kunnen we deze resultaten ook vertalen naar mensen? Meer onderzoek is nodig."

Dr. Martijn Brugman

Fondsenwervende activiteiten voor het 100-plus onderzoek

Onderzoek doen is duur. Een promovendus kost 250.000 euro en alleen al de DNA analyses kosten 800 euro per persoon. En dat is nog maar een klein deel van het hele onderzoek! We zijn ontzettend blij met alle acties die al voor ons op touw zijn gezet.

LeasePlan Nederland NV sponsort het 100-plus onderzoek en draagt 2.500 euro bij aan de kosten van de mooie 100-plus leaseauto. **Travelcard Nederland** droeg daar nog eens 1.000 euro aan bij. Ook de **Arnold Oosterbaan Hersenstichting** doneerde 1.000 euro voor onze reiskosten.

Aegon Fietschallenge 2015

Vrijdag 29 mei was de 3^e editie van de Aegon Fietschallenge. Vanaf de start in Leeuwarden fietsten medewerkers van Aegon en hun zakenpartners 100 kilometer voor ons onderzoek. Ook het 100-plus team deed mee op de fiets. Niet alleen de forse regen en wind maakten het tot een memorabele dag, ook de opbrengst maakte indruk: maar liefst 31.000 euro!

Legaat voor het 100-plus onderzoek

Mevrouw Nanny Appel uit Neck legateert het 100-plus onderzoek met een prachtig bedrag. Wij zijn mevrouw Appel ontzettend dankbaar!

Major donor Marcel Boekhoorn

We zijn erg verheugd dat Dhr. Boekhoorn ook in 2015 het 100-plus onderzoek steunt.

100-plus onderzoek steunen?

Dat is hard nodig! Wij zijn ontzettend blij met iedere donatie aan het onderzoek. Onderzoek doen is erg kostbaar en de overheid bezuinigt op wetenschap. We moeten het dus vooral hebben van bedrijven en particulieren die ons willen steunen.

NL 46 ING B 0000004818
Stichting VUmc Fonds
o.v.v. 100-plus onderzoek

104-jarige donateur

We waren blij verrast met onze allernieuwste donateur: **mevrouw Wortman-Faber** uit Rijswijk. Mevrouw is 100-plus deelnemer en is onlangs voor de tweede maal door ons bezocht. Op onze website treft u een leuke radio-uitzending met mevrouw in de hoofdrol.

100-plus onderzoeksteam

- Projectleider **Henne Holstege** is geneticus.
- **Karlijn Pieterse**, **Kimja Schouten** en **Elizabeth Wemmenhove** zijn als onderzoekers betrokken bij zowel de organisatie van het onderzoek als de huisbezoeken aan de deelnemers.
- Per 1 mei is **Lieke Jansma** gestart als onderzoeker. Zij versterkt het team bij de huisbezoeken aan de deelnemers.
- Per 1 augustus start neuropsychologe **Nina Beker** als promovenda op het 100-plus onderzoek.
- **Marc Hulsman** en **Jasper Linthorst** werken als bio-informaticus aan het analyseren van de grote hoeveelheden genetische data.
- **Stagiaires** – **Sanne Hofman** is 4^e-jaars student Klinische Neuropsychologie (VU) en bezoekt deelnemers aan huis. **Sanne Koole** is 3^e-jaars student Gezondheid & Leven (VU) en is betrokken bij de werving van nieuwe deelnemers. **Neline van Woerden** onderzoekt de verschillen tussen het post-mortem brein van cognitief gezonde 100-plussers en patiënten met Alzheimer.
- **Lieve Steins Bisschop** brengt als student-vrijwilliger de (soms heel grote) stambomen van onze deelnemers in kaart.
- In september starten weer twee nieuwe studenten op het project.

Karlijn, Elizabeth, Kimja en Henne

Marc en Jasper

Nina en Lieke

v.l.n.r. Sanne K., Lieve, Neline en Sanne H.